

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 05. 2021, sp. zn. 29 Cdo 3310/2020, ECLI:CZ:NS:2021:29.CDO.3310.2020.1

Číslo: 18/2022

Právní věta:

Jestliže věřitel přihlásil pohledávku z obchodního závazkového vztahu v promlčecí době do konkursu, a ke dni, kdy nastaly účinky zrušení konkursu, nemá k dispozici pro tu část pohledávky, která nebyla uspokojena v průběhu konkursu, ani exekuční titul představovaný seznamem přihlášek, pak ke dni, kdy nastaly účinky zrušení konkursu, v souladu s ustanovením § 405 odst. 1 obch. zák. platí, že ohledně v konkursu neuspokojené části pohledávky nepřestala běžet promlčecí doba ani za trvání účinků konkursu. Jestliže řízení, v němž podle ustanovení § 408 odst. 1 obch. zák. nelze uplatnit námitku promlčení, podle pravidelného chodu věcí skončí, aniž si v něm věřitel mohl pořídit pro právo (pohledávku) řádně uplatněné vůči dlužníku exekuční titul (srov. § 44 zákona č. 328/1991 Sb., ve znění účinném do 31. prosince 2007 nebo § 229 tr. ř.), pak se řízení o takovém právu (pohledávce), zahájené věřitelem u soudu nebo jiného příslušného orgánu v přiměřené lhůtě po skončení původního řízení, pokládá za pokračování původního řízení; v jeho průběhu tak rovněž nelze účinně uplatnit námitku promlčení; přiměřenou lhůtou k pokračování řízení v takovém případě není lhůta přesahující tři měsíce. Přihlásil-li věřitel pohledávku z občanskoprávního závazkového vztahu v promlčecí době do konkursu, a ke dni, kdy nastaly účinky zrušení konkursu, nemá k dispozici pro tu část pohledávky, která nebyla uspokojena v průběhu konkursu, ani exekuční titul představovaný seznamem přihlášek, pak následek spočívající v tom, že ohledně v konkursu neuspokojené části pohledávky nepřestala běžet promlčecí doba ani za trvání účinků konkursu, odvrátí jen tím, že v přiměřené lhůtě počítané ode dne, kdy nastaly účinky zrušení konkursu, podá žalobu nebo jiný návrh na zahájení řízení u soudu nebo jiného k tomu příslušného orgánu (a v řízení zahájeném podáním přihlášky tak řádně pokračuje). Zruší-li konkursní soud jako soud prvního stupně v konkursním řízení vedeném podle zákona č. 328/1991 Sb. (ve znění účinném do 31. prosince 2007) pravomocné usnesení o prohlášení konkursu na majetek dlužníka usnesením vydaným na základě žaloby pro zmatečnost, nastane zánik účinků prohlášení konkursu právní mocí tohoto usnesení.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.05.2021

Spisová značka: 29 Cdo 3310/2020

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Konkurs, Promlčení, Žaloba pro zmatečnost

Předpisy: § 112 obč. zák.

§ 20 odst. 8 ZKV ve znění do 31. 12. 2007

§ 235h odst. 2 o. s. ř.

§ 402 obch. zák.
§ 405 obch. zák.
§ 408 obch. zák.
§ 44 odst. 1 ZKV ve znění do 31.12.2007
§ 44a ZKV ve znění do 31. 12. 2007
§ 45 odst. 1 ZKV ve znění do 31.12.2007
§ 66a odst. 1 ZKV ve znění do 31.12.2007

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Dotčená rozhodnutí:

Stanovisko pléna Nejvyššího soudu, [Cpjn 19/98](#), uveřejněné pod číslem 52/98 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, popř. dále jen R 52/1998

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 12. 2010, sp. zn. [20 Cdo 436/2009](#), uveřejněné pod číslem 103/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 9. 2008, sp. zn. [29 Cdo 3409/2008](#), uveřejněné pod číslem 16/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2001, sp. zn. [29 Cdo 2780/2000](#), uveřejněné pod číslem 39/2002 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2012, sp. zn. [31 Cdo 1103/2010](#), uveřejněné pod číslem 130/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 3. 2012, sp. zn. [31 Cdo 374/2010](#), uveřejněné pod číslem 82/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2004, sp. zn. [29 Odo 132/2004](#), uveřejněné pod číslem 27/2005 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2014, sp. zn. [29 Cdo 2735/2012](#), uveřejněný pod číslem 103/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. [29 Cdo 2012/2010](#), uveřejněný pod číslem 132/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2016, sp. zn. [29 Cdo 2678/2015](#), uveřejněný pod číslem 93/2017 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2012, sp. zn. [31 Cdo 4781/2009](#), uveřejněný pod číslem 105/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2016, sp. zn. [21 Cdo 4194/2015](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. [29 Cdo 3785/2007](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2020, sp. zn. [32 Cdo 646/2018](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2006, sp. zn. [29 Odo 1453/2005](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 8. 2002, sp. zn. [29 Cdo 976/2000](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2001, sp. zn. [29 Cdo 2352/2000](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2001, sp. zn. [29 Cdo 1422/99](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2014, sp. zn. [29 Cdo 1471/2012](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2019, sp. zn. [29 Cdo 4409/2017](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2001, sp. zn. [29 Cdo 1201/99](#)

Nález Ústavního soudu ze dne 5. 11. 2002, sp. zn. [II. ÚS 179/01](#), N 139/28 SbNU 211

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání dlužníka zrušil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 6. 2020, sp. zn. 4 Ko 1/2020, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 2. 4. 2020, č. j. 41 K 1/2016-1748, Krajský soud v Hradci Králové (dále jen „konkursní soud“) k návrhu věřitelů a/ V. J. a b/ P., s. r. o., za účasti Krajského státního zastupitelství v Hradci Králové, mimo jiné prohlásil konkurs na majetek dlužníka G. J., s. r. o. (bod I. výroku), a ustavil správce konkursní podstaty (bod II. výroku).

2. Konkursní soud – vycházející z ustanovení § 1 odst. 2, § 4 odst. 2, § 12a odst. 1 a § 13 odst. 2 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“) – dospěl k závěru, že dlužník je v úpadku ve formě platební neschopnosti, když navrhuje věřitel b/ a další věřitelé (vyjma navrhuje věřitele a/, ohledně jehož pohledávky dlužník vznesl důvodnou námitku promlčení) mají vůči dlužníku splatné pohledávky a majetek dlužníka tvoří pouze částka 1.734.911,10 Kč, představující dosud nerozdělený zůstatek určený k rozvrhu dle konečné zprávy (vydané v době, kdy trvaly účinky dříve prohlášeného konkursu na majetek dlužníka).

3. K odvolání dlužníka (č. l. 1768-1769, 1804-1809) Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 29. 6. 2020, č. j. 4 Ko 1/2020-1815, potvrdil usnesení konkursního soudu ve výroku o prohlášení konkursu.

4. Odvolací soud přitakal konkursnímu soudu v závěru, že navrhuje věřitel b/ osvědčil obě své pohledávky za dlužníkem, splatné v roce 2001 a 2012 (ve výši nejméně 3,6 a 20 milionů Kč), které nejsou promlčeny.

5. K pohledávkám dalších dlužníkových věřitelů odvolací soud uvedl, že v době prvního prohlášení konkursu (28. 6. 2002) měl dlužník vůči 16 věřitelům nepromlčené závazky (dluhy) po lhůtě splatnosti v celkové výši 49.351.199,20 Kč, k jejichž úhradě neměl dostatek likvidních prostředků. V následujících letech dlužník tyto závazky „dosud zcela“ neuhradil a zjevně toho není schopen ani nyní.

6. Námitku, že pohledávky přihlášené těmito věřiteli do prvního konkursu jsou již promlčené, neměl odvolací soud za důvodnou, s tím, že po prvním i po druhém prohlášení konkursu došlo podáním přihlášek k „zastavení“ běhu promlčecích dob, k čemuž došlo vždy v průběhu třiceti dnů

následujících po 28. 6. 2002 a po 29. 2. 2012, a tyto účinky trvaly do zrušení konkursu (do 12. 2. 2011 a do 21. 6. 2018). V době od června 2002 do dubna 2020 tak neběžely (a stály) promlčecí doby v celkové délce 15 let (8 let a 8 měsíců a 6 let a 4 měsíce).

7. Nadto odvolací soud z přihlášek věřitelů došlých do nynějšího (v pořadí čtvrtého) konkursu zjistil, že v době posledního prohlášení konkursu měl dlužník stále ještě splatné, neuhrazené a nepromlčené závazky vůči České republice – Ministerstvu financí (705.102,57 Kč), České republice – Okresnímu soudu v Liberci (1.532 Kč), České republice – Finančnímu úřadu pro Liberecký kraj (718.161 Kč), Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky (614.094,26 Kč), navrhujícímu věřiteli b/, V. H. (2,4 miliónu Kč) a D. M. (190.730 Kč). Existenci těchto splatných pohledávek přihlášených věřitelů (vyjma navrhujícího věřitele b/) přitom dlužník odvoláním nezpochybnil.

8. Co do dřívější splatnosti úvěrové pohledávky navrhujícího věřitele b/ [pohledávky ze smlouvy o hypotečním úvěru uzavřené dne 3. 5. 1999 mezi Komerční bankou, a. s. (dále jen „banka“), coby právním předchůdcem navrhujícího věřitele b/ a dlužníkem (dále jen „úvěrová smlouva“)] souhlasil odvolací soud s názorem dlužníka, že promlčecí doba začala plynout již 28. 11. 2001, nikoliv (až) 19. 6. 2002.

9. Odvolací soud se však neztotožnil s názorem dlužníka, že v intencích § 405 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“), by se mělo hledět na promlčecí dobu tak, že nepřestala běžet. K tomu uvedl, že toto (stále stejné) konkursní řízení vedené od roku 2002 skončilo rozhodnutím ve věci samé (usnesením konkursního soudu 2. 4. 2020) a navrhující věřitel b/ vždy řádně uplatnil své pohledávky přihláškami (s účinky dle § 20 odst. 8 ZKV). Dikce § 405 odst. 1 obch. zák. míří (dle odvolacího soudu) výlučně na případy, kdy v soudním nebo rozhodčím řízení zahájeném na návrh věřitele nebylo rozhodnuto ve věci samé (věřitel jako navrhovatel nebyl úspěšný). Ostatně, podání návrhu na prohlášení konkursu na majetek dlužníka nikdy nemělo za následek stavení promlčecí doby ohledně pohledávky, pro niž byl takový návrh podán. Proto měl odvolací soud za to, že byl-li v konkursním řízení zrušen dříve prohlášený konkurs, stavěla se promlčecí doba podáním přihlášky ohledně každé z řádně a včas přihlášených pohledávek do zániku účinků prohlášení konkursu. Výklad, podle kterého by pozdější zrušení konkursu (*ex nunc*) mělo zpětně (*ex tunc*) vliv na běh promlčecí doby tak, že nepřestala běžet, podle odvolacího soudu akceptovatelný není.

10. K námitkám dlužníka opírajícím se o ustanovení § 408 obch. zák. zopakoval odvolací soud závěry, jež formuloval v usnesení ze dne 19. 6. 2012, č. j. 2 Ko 21/2012-1152. V onom rozhodnutí s poukazem na ustanovení § 408 odst. 1 obch. zák., ustanovení § 14 odst. 1 písm. d/ a § 45 odst. 1 ZKV uzavřel, že zahájené konkursní řízení, do kterého banka řádně přihlásila pohledávku z úvěrové smlouvy, brání dlužníku ve vznesení námitky promlčení v důsledku uplynutí desetileté promlčecí doby bez ohledu na to, že usnesení o prohlášení konkursu bylo později zrušeno jako zmatečné. Věřitel totiž od okamžiku prohlášení konkursu do okamžiku, kdy došlo ke zrušení konkursu zrušením usnesení o prohlášení konkursu, nesměl pohledávku uplatnit jiným způsobem. Odvolací soud dodal, že promlčecí doba mohla ohledně včas přihlášených pohledávek začít opětovně běžet až dnem právní moci usnesení ze dne 19. 5. 2016, č. j. 38 Cm 241/2015-83 (21. 6. 2018), jímž konkursní soud zrušil usnesení odvolacího soudu ze dne 19. 6. 2012, potvrzující druhé usnesení o prohlášení konkursu na majetek dlužníka (usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 2. 2012, č. j. 46 K 23/2002-1069), nikoli již (dle § 44a odst. 1 ZKV) jeho účinností.

11. Proti usnesení odvolacího soudu podal dlužník dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právních otázek, při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, respektive právních otázek, které v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyly vyřešeny.

II. Dovolání a vyjádření k němu

12. Za dovolacím soudem neřešenou má dovolatel otázku výkladu ustanovení § 44a odst. 1 a 2 ZKV.

13. Za rozporné s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu má dovolatel řešení otázek výkladu ustanovení § 405 a § 408 obch. zák.

14. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci a s poukazem na ustanovení § 243d písm. b/ o. s. ř. požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí změnil v tom duchu, že návrh na prohlášení konkursu se zamítá, případně aby je zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

15. V mezích uplatněného dovolacího důvodu argumentuje dovolatel k označeným právním otázkám následovně:

a/ K výkladu ustanovení § 44a odst. 1 a 2 ZKV.

16. Potud dovolatel vytýká odvolacímu soudu, že řešení otázky, zda pohledávky navrhujícího věřitele b/ jsou promlčeny, založil na nesprávném závěru, podle něhož se neuplatní ustanovení § 44a odst. 1 a 2 ZKV, je-li usnesení o prohlášení konkursu na majetek dlužníka zrušeno soudem prvního stupně na základě žaloby pro zmatečnost (tedy že účinky zrušení konkursu v takovém případě nastávají až právní mocí usnesení, jímž soud vyhověl žalobě pro zmatečnost).

17. Dovolatel míní, že předmětná otázka má být řešena tak, že mezera v zákoně o konkursu a vyrovnání nebude vyplněna ustanoveními občanského soudního řádu (který je právním předpisem subsidiárním), nýbrž (*per analogiam*) aplikací § 44a odst. 1 a 2 ZKV, neboť jde o právní úpravu nejbližší zvláštní povaze konkursního řízení. Odtud dovozuje, že konkurs pozbývá účinků k okamžiku „zrušovacího úkonu soudem“, takže běh promlčecích dob pohledávek navrhujícího věřitele b/ se obnovil již dnem vydání zrušujícího usnesení.

b/ K výkladu ustanovení § 405 obch. zák.

18. Potud dovolatel (oproti mínění odvolacího soudu) dovozuje, že konkursní řízení, v němž navrhující věřitel uplatňoval (s účinky stavení promlčecí doby) pohledávku z úvěrové smlouvy, skončilo dne 19. 10. 2010, kdy konkursní soud vydal usnesení, jímž zrušil konkurs prohlášený na majetek dlužníka. V intencích ustanovení § 405 odst. 2 obch. zák. se tedy pohledávka z úvěrové smlouvy promlčela dne 20. 10. 2011. Jestliže zrušením konkursu pominuly účinky přihlášky pohledávky (a věřitel se opět mohl domáhat uspokojení pohledávky žalobou u soudu nebo exekucí návrhem), pak se musel obnovit i běh promlčecí doby, respektive (vzhledem ke znění ustanovení § 405 odst. 1 obch. zák.), promlčecí doba nepřestala běžet, neboť k uvedenému dni bylo dané řízení ukončeno, aniž došlo k rozhodnutí ve věci samé.

19. Tytéž závěry jako pro pohledávku z úvěrové smlouvy platí (dle dovolatele) i pro směnečnou pohledávku navrhujícího věřitele b/. Ten měl uplatnit směnečný nárok v době jednoho roku počítané ode dne druhého zrušení konkursu (od 16. 6. 2016). Promlčecí doba u této pohledávky tak uplynula 17. 6. 2017. I kdyby promlčecí doba byla počítána (v souladu s výkladem, který podal odvolací soud v napadeném usnesení k § 44a ZKV) od 21. 6. 2018, vzhledem ke znění ustanovení § 405 odst. 2 obch. zák. by uplynula dne 22. 6. 2019.

c/ K výkladu ustanovení § 408 obch. zák.

20. I kdyby se pohledávka z úvěrové smlouvy nepromlčela ve čtyřleté promlčecí době dle § 397 obch.

zák. (ve spojení s § 405 odst. 1 a 2 obch. zák.), promlčela by se dle § 408 obch. zák. uplynutím maximální desetileté promlčecí doby. Potud se dovolatel dovolává závěrů obsažených v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2013, sp. zn. [31 Cdo 4091/2010](#) [jde o rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu uveřejněný pod číslem 21/2014 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 21/2014“), který je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupný i na webových stránkách Nejvyššího soudu], a v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2006, sp. zn. [29 Odo 1453/2005](#) (jde o rozsudek uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 3, ročník 2007, pod číslem 41), vytýkaje odvolacímu soudu, že tato rozhodnutí v napadeném usnesení opomenul (odkázal obecně na závěry svého předchozího rozhodnutí) a že nesprávně vyložil ustanovení § 408 odst. 1 větu třetí obch. zák. Z uvedeného dovolatel dovozuje, že objektivní desetiletá promlčecí doba začala běžet (u pohledávky z úvěrové smlouvy) nejpozději 28. 11. 2001, takže k promlčení došlo 28. 11. 2011.

21. Navrhující věřitel b/ ve vyjádření navrhuje dovolání odmítnout jako nepřipustné (maje za to, že dovolatel nepředkládá Nejvyššímu soudu žádnou určitou otázku hmotného nebo procesního práva), případně zamítnout jako nedůvodné. Ve vztahu k dlužníkem vznesené námitce promlčení uvádí, že její uplatnění má za rozporné s dobrými mravy. Ve vztahu k ustanovení § 405 obch. zák. pak namítá, že konkursní řízení stále probíhá, takže věřitelé nemohli uplatnit své pohledávky u (jiného) soudu.

III.

Připustnost dovolání

22. Nejvyšší soud se nejprve zabýval připustností podaného dovolání. Dovolatel při podání dovolání zjevně (a nesprávně) vycházel (pro dovolací řízení) z občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 29. září 2017, což je patrné z toho, že označený dovolací důvod (nesprávné právní posouzení věci odvolacím soudem) pojí s odkazem na ustanovení § 241a odst. 1 o. s. ř. a dovolací návrh (v podobě požadavku na změnu napadeného rozhodnutí) s ustanovením § 243d písm. b/ o. s. ř. Před 1. lednem 2013 se označený dovolací důvod nacházel v § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř. a ustanovení § 243d o. s. ř. v podobě presumované dovolatelem se v občanském soudním řádu nenacházelo vůbec; v aktuálním znění občanského soudního řádu se pak pravidlo formulované do 31. 12. 2013 v § 243d písm. b/ o. s. ř. nachází v § 243d odst. 1 písm. b/ o. s. ř. Pro toto dovolací řízení je ovšem rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném do 31. 12. 2007, což plyne jednak z § 432 odst. 1, § 433 bodu 1. a § 434 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), jednak (i) z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 9. 2008, sp. zn. [29 Cdo 3409/2008](#), uveřejněného pod číslem 16/2009 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 16/2009“).

23. Dovolání v dané věci pak Nejvyšší soud shledává přípustným podle ustanovení § 238a odst. 1 písm. a/ o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 237 odst. 1 písm. c/, odst. 3 o. s. ř., když zásadní právní význam napadeného rozhodnutí přisuzuje řešení otázek dovoláním předestřených; zčásti jsou totiž tyto otázky dovolacím soudem neřešené a zčásti (v dále popsaném rozsahu) je jejich řešení odvolacím soudem v rozporu s níže označenou judikaturou Nejvyššího soudu.

IV.

Důvodnost dovolání

24. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

25. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně

vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

26. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

27. Pro právní posouzení věci Nejvyšším soudem jsou rozhodná následující zjištění (a procesní úkony plynoucí z konkursního spisu), z nichž vyšly oba soudy:

28. Návrhem ze dne 22. 5. 2002 se navrhuje věřitel a/ domáhal u Krajského soudu v Ústí nad Labem prohlášení konkursu na majetek dlužníka.

29. Usnesením ze dne 28. 6. 2002, č. j. 46 K 23/2002-45, prohlásil Krajský soud v Ústí nad Labem konkurs na majetek dlužníka.

30. Usnesením ze dne 19. 10. 2010, č. j. 1 Cm 17/2007-348 (žurnalizovaným na č. l. 812-817 konkursního spisu), Městský soud v Praze na základě žaloby pro zmatečnost (mimo jiné) zrušil usnesení o prohlášení konkursu ze dne 28. 6. 2002. Toto usnesení pak ve spojení s usnesením ze dne 2. 9. 2011, č. j. 11 Cmo 136/2011-370 (žurnalizovaným na č. l. 818 konkursního spisu), které nabylo právní moci dne 30. 9. 2011 a jímž Vrchní soud v Praze odmítl (podle § 218 písm. b/ o. s. ř.) odvolání navrhuje věřitele b/, maje ho za „vedlejšího účastníka řízení“, nabylo právní moci dne 12. 2. 2011.

31. Usnesením ze dne 29. 2. 2012, č. j. 46 K 23/2002-1069, Krajský soud v Ústí nad Labem opět prohlásil konkurs na majetek dlužníka, jednáje jako s navrhuje věřitelem vedle navrhuje věřitele a/ i s navrhuje věřitelem b/. K odvolání dlužníka Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 19. 6. 2012, č. j. 2 Ko 21/2012-1152, potvrdil usnesení o prohlášení konkursu ze dne 29. 2. 2012. Dovolání dlužníka proti usnesení odvolacího soudu ze dne 19. 6. 2012 odmítl Nejvyšší soud usnesením ze dne 6. 11. 2012, č. j. [29 Cdo 3157/2012-1198](#).

32. Usnesením ze dne 19. 5. 2016, č. j. 38 Cm 241/2015-83 (žurnalizovaným na č. l. 1367-1369 konkursního spisu), které nabylo právní moci dne 21. 6. 2018, konkursní soud zrušil usnesení o prohlášení konkursu ze dne 29. 2. 2012.

33. Usnesením ze dne 21. 6. 2017, č. j. K 1/2016-1503, konkursní soud opět prohlásil konkurs na majetek dlužníka. K odvolání dlužníka Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 11. 11. 2017, č. j. 4 Ko 8/2017-1567, zrušil usnesení konkursního soudu ze dne 21. 6. 2017 a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

34. Banka přihlásila pohledávku z úvěrové smlouvy ve výši 10.504.868,45 Kč do konkursu vedeného na majetek dlužníka dne 15. 6. 2002; na základě usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 10. 2002, č. j. 46 K 23/2002-135, vstoupil do konkursního řízení místo banky jako nabyvatel pohledávky (postupník) navrhuje věřitel b/. Za trvání účinků prvního konkursu došlo k částečné úhradě pohledávky (zbývá ji uhradit ve výši 3.607.485,45 Kč). Navrhuje věřitel b/ přihlásil pohledávku do konkursu vedeného na majetek dlužníka znovu 22. 3. 2012 a 12. 7. 2017.

35. Navrhuje věřitel b/ přihlásil do konkursu vedeného na majetek dlužníka dne 22. 3. 2012 dále pohledávku ze zajišťovací směnky vlastní vystavené dlužníkem s doložkou „bez protestu“ dne 3. 5. 1999. Šlo o blankosměnku vystavenou na řad banky, vyplněnou v souladu se směnečným vyplňovacím prohlášením z 3. 5. 1996 (č. l. 1054-1058) navrhuje věřitelem b/, coby nynějším majitelem směnky, co do směnečné sumy částkou 20 miliónů Kč a co do data splatnosti datem 30. 1. 2012. Navrhuje věřitel b/ přihlásil pohledávku do konkursu vedeného na majetek dlužníka znovu 12. 7. 2017.

36. V takto ustaveném skutkovém rámci činí Nejvyšší soud k položeným otázkám následující závěry:

a/ K výkladu ustanovení § 44a odst. 1 a 2 ZKV.

37. Pro odpověď na otázku, jež se váže k výkladu ustanovení § 44a odst. 1 a 2 ZKV, jsou rozhodná následující ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání a občanského soudního řádu:

§ 13 (ZKV)

(...)

(6) Účinky prohlášení konkursu nastanou vyvěšením usnesení na úřední desce soudu, který konkurs prohlásil. Tímto okamžikem se dlužník stává úpadcem.

(...)

Zrušení konkursu § 44 (ZKV)

(1) Soud usnesením zruší konkurs, ve kterém nedošlo k potvrzení nuceného vyrovnání,

a/ zjistí-li, že tu nejsou předpoklady pro konkurs;

(...)

(5) Pro doručení a zveřejnění usnesení o zrušení konkursu platí totéž, co pro doručení a zveřejnění usnesení o prohlášení konkursu. Zánik účinků prohlášení konkursu (§ 14) nastane s právní mocí usnesení o zrušení konkursu, nerozhodne-li soud jinak.

§ 44a (ZKV)

(1) Usnesením, kterým odvolací soud změnil nebo zrušil usnesení soudu prvního stupně o prohlášení konkursu, se konkurs zrušuje; o jeho doručení a zveřejnění platí totéž, co o usnesení o prohlášení konkursu.

(2) Pro doručení a zveřejnění tohoto usnesení odvolacího soudu platí totéž, co pro doručení a zveřejnění usnesení o prohlášení konkursu; potřebné úkony provede soud prvního stupně. Zánik účinků prohlášení konkursu (§ 14) nastane vyvěšením usnesení odvolacího soudu na úřední desce soudu prvního stupně, nerozhodne-li soud jinak.

(...)

§ 45 (ZKV)

(1) Zrušením konkursu zanikají účinky prohlášení konkursu uvedené v § 14 odst. 1 písm. a/ až e/, g/, i/ a l/; platnost a účinnost úkonů provedených v průběhu konkursu tím není dotčena.

(2) Na základě seznamu přihlášek lze pro zjištěnou pohledávku, kterou úpadce výslovně nepopřel, po zrušení konkursu vést výkon rozhodnutí na úpadcovo jmění.

§ 66a (ZKV)

(1) Pro konkurs a vyrovnání se použijí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak.

(...)

(...)

(2) Bylo-li napadené rozhodnutí pro zmatečnost zrušeno, soud, o jehož rozhodnutí jde, věc, jakmile usnesení nabude právní moci, bez dalšího návrhu projedná a rozhodne; přihlédne přitom ke všemu, co vyšlo najevo v původním řízení nebo při projednávání žaloby. Právní názor obsažený ve zrušovacím usnesení je pro nové projednání a rozhodnutí věci závazný.

(3) Odstavec 2 neplatí, bylo-li řízení ve věci zastaveno (§ 235e odst. 2 věta druhá).

38. Ve výše uvedené podobě, pro věc rozhodné, platila výše uvedená ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání a občanského soudního řádu do 1. 1. 2008, kdy byl zákon o konkursu a vyrovnání zrušen insolvenčním zákonem (srov. R [16/2009](#)); ustanovení § 235h odst. 2 a 3 o. s. ř. nedoznalo změn ani později.

39. Žaloba pro zmatečnost je [obdobně jako žaloba na obnovu řízení (kterou ale pro konkurs vylučuje ustanovení § 66b odst. 5 ZKV) a dovolání] mimořádným opravným prostředkem proti rozhodnutí konkursního soudu. U mimořádného opravného prostředku, jímž je dovolání, se Nejvyšší soud vyslovil (odkazuje na ustanovení § 13 odst. 6 a § 44a odst. 1 ZKV, v rozhodném znění) již v usnesení ze dne 20. 8. 2002, sp. zn. [29 Cdo 976/2000](#), uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 9, ročník 2002, pod číslem 185, tak, že (i) pro zveřejnění usnesení, jímž Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí odvolacího soudu (soudu prvního stupně) o prohlášení konkursu, platí totéž, co pro zveřejnění usnesení o prohlášení konkursu. Žaloba pro zmatečnost se však (coby mimořádný opravný prostředek) odlišuje od dovolání především tím, že o ní rozhoduje (věcně příslušný) soud prvního stupně, jehož rozhodnutí opět podléhá instančnímu přezkumu na základě řádného opravného prostředku (odvolání), případně na základě mimořádného opravného prostředku (dovolání, jež je tu vzhledem k ustanovení § 230 odst. 3 o. s. ř. jediným mimořádným opravným prostředkem). Důvod aplikovat ustanovení § 44a odst. 1 a 2 ZKV na poměry usnesení, jímž konkursní soud jako soud prvního stupně zrušil na základě žaloby pro zmatečnost (pravomocné) usnesení o prohlášení konkursu na majetek dlužníka, neshledává Nejvyšší soud již proto, že úprava obsažená (s účinností od 1. 6. 1996) v ustanovení § 44a ZKV, je cíleně zaměřena (zamýšlena) jen na rozhodování odvolacího soudu. K tomu srov. zvláštní část důvodové zprávy (K bodům 42 až 46) k vládnímu návrhu pozdějšího zákona č. 94/1996 Sb., kterým se mění a doplňují zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a který projednávala Poslanecká Sněmovna Parlamentu České republiky ve svém 1. volebním období 1992-1996 jako tisk č. 1976, a v literatuře např. Zoulík, F. in: Zákon o konkursu a vyrovnání. Komentář. 3. vydání. Praha, C. H. Beck 1998, str. 204-205.

40. Dovolatel prosazuje použitelnost ustanovení § 44a ZKV prostřednictvím argumentu „*per analogiam*“ (tj. výkladu podle podobnosti), máje zjevně na mysli argument „*per analogiam legis*“ (analogie zákona). Ten spočívá v tom, že se na skutkovou podstatu zákonem neřešenou vztáhne analogicky ustanovení zákona upravujícího skutkovou podstatu obdobnou (srov. v literatuře např. Knapp, V.: Teorie práva, 1. vydání. Praha, C. H. Beck 1995, str. 172, a v judikatuře např. důvody usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2012, sp. zn. [31 Cdo 1103/2010](#), uveřejněného pod číslem 130/2012 Sb. rozh. obč.). Jak se nicméně podává již z nálezu Ústavního soudu ze dne 5. 11. 2002, sp. zn. [II. ÚS 179/01](#), uveřejněného pod číslem 139/2002 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu (který je dostupný i na webových stránkách Ústavního soudu), ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání předepisující při absenci jiné úpravy přiměřenou aplikaci občanského soudního řádu (v poměrech této věci ustanovení § 66a odst.

1 ZKV), nedává soudu prostor pro libovůli v dotčeném směru. Je-li úprava, kterou zákon o konkursu a vyrovnání postrádá, obsažena v občanském soudním řádu, je povinností soudu občanský soudní řád „přiměřeně“ aplikovat (nemůže jeho užití vyloučit). K cílům konkursu soud přihlíží (až) v rámci přiměřené aplikace občanského soudního řádu.

41. Jinak řečeno, plyne-li z ustanovení § 66a odst. 1 ZKV povinnost konkursního soudu uplatnit přiměřeně úpravu obsaženou v § 235h odst. 2 o. s. ř. (z něž plyne, že účinky usnesení, jímž soud prvního stupně zruší rozhodnutí napadené žalobou pro zmatečnost, se prosazují až jeho právní mocí), nemůže konkursní soud svou úvahou tuto úpravu vyloučit; při úvaze, jakým způsobem bude předmětné ustanovení občanského soudního řádu aplikovat na konkursní poměry, však musí přihlížet účelu zákona o konkursu a vyrovnání (§ 1 odst. 1 ZKV) a k cíli konkursu (§ 2 odst. 3 ZKV).

42. Ostatně, použití argumentu „*per analogiam legis*“ (analogie zákona) na usnesení, jímž konkursní soud jako soud prvního stupně zrušil na základě žaloby pro zmatečnost (pravomocné) usnesení o prohlášení konkursu na majetek dlužníka, by při opomenutí požadavku přiměřené aplikace občanského soudního řádu logicky vedlo k aplikaci § 44 ZKV (upravujícího postup, kterým pravomocné usnesení o prohlášení konkursu odklízí právě soud prvního stupně). Z dikce § 44 odst. 5 věty druhé ZKV je přitom zjevné, že bez výslovného („jiného“) určení ve výroku usnesení o zrušení konkursu, nastane zánik účinků prohlášení konkursu až právní mocí usnesení o zrušení konkursu. To je v souladu s tím, že podle dikce § 45 odst. 1 ZKV zanikají účinky prohlášení konkursu (zrušením konkursu) *ex nunc* (bez zpětné platnosti). Srov. k tomu dále i výklad podaný pod bodem XL. stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 1998, [Cpjn 19/98](#), uveřejněného pod číslem 52/1998 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 52/1998“), str. 208-209 (384-385).

43. Nejvyšší soud tudíž uzavírá, že zruší-li konkursní soud jako soud prvního stupně (pravomocné) usnesení o prohlášení konkursu na majetek dlužníka usnesením vydaným na základě žaloby pro zmatečnost, nastane zánik účinků prohlášení konkursu právní mocí tohoto usnesení. Dovolání proto potud není důvodné.

b/ K výkladu ustanovení § 405 obch. zák.

44. Pro odpověď na otázku, jež se váže k výkladu ustanovení § 405 obch. zák., jsou rozhodná následující ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání, zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“), obchodního zákoníku, a zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“):

§ 20 ZKV

(...)

(8) Přihláška pohledávky má pro běh lhůty pro promlčení a zánik práv stejné účinky jako uplatnění práva u soudu.

§ 112 (obč. zák.)

Uplatní-li věřitel v promlčecí době právo u soudu nebo u jiného příslušného orgánu a v zahájeném řízení řádně pokračuje, promlčecí doba od tohoto uplatnění po dobu řízení neběží. To platí i o právu, které bylo pravomocně přiznáno a pro které byl u soudu nebo u jiného příslušného orgánu navržen výkon rozhodnutí.

§ 402 (obch. zák.)

Promlčecí doba přestává běžet, když věřitel za účelem uspokojení nebo určení svého práva

učiní jakýkoli právní úkon, který se považuje podle předpisu upravujícího soudní řízení za jeho zahájení nebo za uplatnění práva v již zahájeném řízení.

§ 405 (obch. zák.)

(1) Jestliže právo bylo uplatněno před promlčením podle § 402 až 404, avšak v tomto řízení nebylo rozhodnuto ve věci samé, platí, že promlčecí doba nepřestala běžet.

(2) Jestliže v době skončení soudního nebo rozhodčího řízení uvedeného v odstavci 1 promlčecí doba již uplynula nebo jestliže do jejího skončení zbývá méně než rok, prodlužuje se promlčecí doba tak, že neskončí dříve než jeden rok ode dne, kdy skončilo soudní nebo rozhodčí řízení.

§ 3036 (o. z.)

Podle dosavadních právních předpisů se až do svého zakončení posuzují všechny lhůty a doby, které začaly běžet přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i lhůty a doby pro uplatnění práv, která se řídí dosavadními právními předpisy, i když začnou běžet po dni nabytí účinnosti tohoto zákona.

45. Ve výše uvedené podobě, pro věc rozhodné, platilo ustanovení § 20 odst. 8 ZKV již v době podání návrhu na prohlášení konkursu na majetek dlužníka a do 1. 1. 2008 nedoznalo změny (srov. opět [R 16/2009](#)). Ustanovení § 112 obč. zák. v citovaném (rozhodném) znění platilo v době od uzavření úvěrové smlouvy (3. 5. 1999) do 31. 8. 2012. S účinností od 1. 9. 2012 pak byla v § 112 obč. zák. za slova „řádne pokračuje“ vložena [novelou provedenou zákonem č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákonem o mediaci)] slova „nebo je-li ohledně jeho práva zahájena mediace podle zákona o mediaci“, za slova „promlčecí doba“ vloženo slovo „neběží“ a slovo „neběží“ bylo nahrazeno slovy „nebo od tohoto zahájení po dobu mediace“. Ve znění tohoto doplnění (jež ale nemá žádný vliv na dále formulované závěry) pak ustanovení § 112 obč. zák. platilo až do 1. 1. 2014, kdy byl tento občanský zákoník zrušen zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem. Ustanovení § 402 a § 405 obch. zák. v citovaném (rozhodném) znění platila již v době uzavření úvěrové smlouvy (3. 5. 1999) a do 1. 1. 2014, kdy byl obchodní zákoník zrušen zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem, rovněž nedoznala změny. Ustanovení § 3036 o. z. platí v nezměněné podobě od 1. 1. 2014.

46. Z ustanovení § 3036 o. z. především plyne použitelnost ustanovení § 402 a § 405 obch. zák. ve vztahu k pohledávkám navrhujícího věřitele b/ (u kterých začala běžet promlčecí doba před 1. lednem 2014). V tomto právním rámci pak je nezbytné přezkoumat správnost úvah odvolacího soudu na téma „stavení“ promlčecí doby.

47. V díle Švestka, J., Češka, Z., Chyský, J.: Promlčení a prekluze v čs. právním řádu, Orbis Praha, 1967 (dále jen „Švestka, Češka, Chyský“), se ke „stavení“ promlčecí doby uvádí (v návaznosti na vymezení „stavení promlčení“ v díle Krčmář, J.: Právo občanské, díl I., 4. vydání. Praha 1946, str. 216), že náš právní řád zná stavení promlčecí doby jednak v užším smyslu (tj. případ, kdy promlčecí doba začala běžet, pak se na určitou dobu její běh zastavil, a po odpadnutí překážky uvedená doba dobehla do svého konce), jakož i stavení promlčecí doby v širším smyslu, tj. kromě již uvedeného případu také případ, kdy se z určitého důvodu odsouvá počátek promlčecí doby, a případ, kdy promlčecí doba skončí později, než za normálních okolností měla skončit (str. 213-214). V díle Češka, Z., Kabát, J., Ondřej, J., Švestka, J. a kol.: Občanský zákoník. Komentář. Díl I. 1. vydání. Panorama Praha 1987 (dále jen „Komentář 1987“) se stavení promlčecí doby (v užším smyslu) definuje jako zastavení jejího běhu na určitou zákonem stanovenou dobu, přičemž po uplynutí této doby anebo po odpadnutí zákonem stanovené překážky promlčecí doba běží dále až do svého konce (str. 350). Obdobně se v díle Knapp, V. a kol.: Občanské právo hmotné. Svazek I., 1. vydání, Praha, CODEX 1995 (dále jen „Knapp, Občanské právo hmotné“), na dané téma uvádí, že o stavení promlčení ve

vlastním smyslu se hovoří tehdy, jestliže promlčecí doba pro určitou zákonem stanovenou překážku neběží, staví se její běh a po odpadnutí překážky běh téže lhůty (eventuálně prodloužené) pokračuje (str. 183). Již Švestka, Češka, Chyský pak (obecně) pojí okamžik stavení běhu promlčení s uplatněním práva v promlčecí době u soudu nebo u jiného příslušného orgánu (str. 221-225). Komentář 1987 se pak k témuž vyslovuje (shodně) při výkladu § 112 obč. zák. (str. 350-351).

48. Závěr, že uplatněním práva v promlčecí době u soudu nebo u jiného příslušného orgánu dochází ke stavení běhu promlčecí doby, je pak v literatuře obecně spojován (i pro případy, v nichž není ve hře dikce § 112 obč. zák., jež tento předpoklad formuluje výslovně), s podmínkou, že věřitel v zahájeném řízení řádně pokračuje; srov. Švestka, Češka, Chyský, str. 227, Komentář 1987, str. 354, Knapp, Občanské právo hmotné, str. 184. Již Švestka, Češka, Chyský pak uvádějí (str. 227-228), že řádně pokračuje v řízení ten, kdo nebrání svými procesními úkony jeho náležitému průběhu tak, aby toto řízení mohlo skončit meritorním rozhodnutím či soudním smírem. Nelze tedy hovořit o řádném pokračování v řízení např. tam, kde žalobce vezme v občanském soudním řízení svou žalobu zpět, popřípadě kde nepodá návrh na pokračování řízení přerušového podle § 110 o. s. ř., anebo kde oprávněný sám podá návrh na zastavení výkonu rozhodnutí. K týmž závěrům se hlásí též Komentář 1987 (str. 354-355), jakož i dílo Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník I. § 1-459. Komentář. 1. vydání. Praha, C. H. Beck, 2008 (dále jen „Komentář 2008“), str. 567. Jak Komentář 1987, tak Komentář 2008 pak výčet příkladů, kdy věřitel řádně nepokračuje v řízení, rozšiřují též o případy, kdy přes výzvu soudu neopraví nebo nedoplní podání, jímž bylo zahájeno řízení (typicky žalobu), takže v řízení pro tento nedostatek nelze pokračovat, a vysvětlují, že v situacích, kdy věřitel řádně nepokračuje v řízení zahájeném u soudu nebo jiného orgánu, skončí promlčecí doba bez ohledu na to, že právo bylo uplatněno (tedy, že promlčení v těchto případech běží i po dobu řízení). Závěr, že věřitel v zahájeném řízení řádně pokračuje, se pak v literatuře prosadil též pro situaci, kdy věřitel (poškozený) nejprve uplatnil své právo na náhradu škody v trestním řízení, v němž jej soud v adhezním řízení posléze s tímto nárokem odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních. Potud se dovozuje, že věřitel (poškozený) v řízení řádně pokračuje i tehdy, jestliže po skončení trestního řízení v přiměřené lhůtě pokračuje v občanském soudním řízení (srov. Komentář 2008, str. 568).

49. Obchodní zákoník ovšem řeší stavení běhu promlčecí doby jinak. Ustanovení § 402 obch. zák. totiž nepodmiňuje stavení běhu promlčecí doby (v případě, že věřitel za účelem uspokojení nebo určení svého práva učiní jakýkoli právní úkon, který se považuje podle předpisu upravujícího soudní řízení za jeho zahájení nebo za uplatnění práva v již zahájeném řízení) tím, že věřitel v zahájeném řízení řádně pokračuje. Jestliže (ale) o právu uplatněném v příslušném řízení před promlčením podle § 402 až 404 obch. zák. nebylo rozhodnuto meritorně, pak podle § 405 odst. 1 obch. zák. platí, že promlčecí doba nepřestala běžet. Srov. k tomu *mutatis mutandis* (se zohledněním toho, že tam šlo o výklad ustanovení § 112 obč. zák. a ustanovení § 402 a § 405 obch. zák. coby součásti práva slovenského) též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2020, sp. zn. [32 Cdo 646/2018](#).

50. Úprava promlčení v obchodním zákoníku je přitom komplexní v tom smyslu, že obchodní zákoník upravuje běh a délku všech promlčecích dob. Srov. důvody rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2012, sp. zn. [31 Cdo 4781/2009](#), uveřejněného pod číslem 105/2012 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 105/2012“). Obecná právní úprava promlčecí doby a jejího běhu, obsažená v občanském zákoníku, se tudíž v obchodních závazkových vztazích neuplatní.

51. Z ustanovení § 20 odst. 8 ZKV je zřejmo (ve shodě se závěry obsaženými již v rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. [29 Odo 1453/2005](#)), že ke stavení běhu promlčecí doby vede i přihlášení pohledávky u konkursního soudu. Zákon o konkursu a vyrovnání však na tomto ani jiném místě neřeší, jaké následky (z hlediska běhu promlčecí doby) nastanou, jestliže účinky přihlášení pohledávky, která nebyla přiznána pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu, v konkursním

řízení pominou před uspokojením pohledávky v konkursu. Odpověď na tuto otázku je tedy nutné hledat v těch hmotněprávních předpisech, které pro předmětnou pohledávku upravují běh promlčecí doby v mimokonkursních poměrech. Srov. obdobně např. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 8. 2016, sp. zn. [21 Cdo 4194/2015](#).

52. Nejvyšší soud přitom již v usnesení ze dne 27. 11. 2001, sp. zn. [29 Cdo 2780/2000](#), uveřejněném pod číslem 39/2002 Sb. rozh. obč., vysvětlil, že ani pravomocné rozvrhové usnesení (vydané dle § 30 ZKV) není exekucním titulem, který by zakládal překážku věci rozsouzené pro řízení o pohledávce, která sice byla v konkursu zjištěna, ale nebyla uspokojena. Tamtéž doplnil, že pro zjištěnou pohledávku, kterou úpadce v konkursu výslovně nepopřel, je exekucním titulem (dle § 45 odst. 2 ZKV) seznam přihlášek coby veřejná listina, která však nepředstavuje překážku, jež by po zrušení konkursu bránila projednání sporu o stejné plnění před orgánem, do jehož pravomoci náleží projednání takové věci. V usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 14. 3. 2012, sp. zn. [31 Cdo 374/2010](#), uveřejněném pod číslem 82/2012 Sb. rozh. obč., pak Nejvyšší soud ozřejmil, že podle ustanovení § 45 odst. 2 ZKV (ve znění účinném od 1. 5. 2000 do 31. 12. 2007), lze na základě seznamu přihlášek pro zjištěnou pohledávku, kterou úpadce výslovně nepopřel, po zrušení konkursu vést výkon rozhodnutí na úpadcovo jmění, došlo-li ke zrušení konkursu způsobu uvedenými v ustanovení § 44 odst. 1 a 2 ZKV, že však takový postup není možný, došlo-li ke zrušení konkursu způsobem uvedeným v ustanovení § 44 odst. 3 ZKV nebo § 44a odst. 1 ZKV.

53. Jak uzavřel i odvolací soud, samotné podání návrhu na prohlášení konkursu na majetek dlužníka nemá žádný vliv na běh promlčecí doby ohledně věřitelovy pohledávky vůči dlužníku. Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2001, sp. zn. [29 Cdo 2352/2000](#), uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 3, ročník 2002, pod číslem 60, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2001, sp. zn. [29 Cdo 1422/99](#), uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 1, ročník 2002, pod číslem 15, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2002, sp. zn. [29 Odo 343/2001](#), uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 5, ročník 2002, pod číslem 90, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2004, sp. zn. [29 Odo 132/2004](#), uveřejněné pod číslem 27/2005 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 27/2005“), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2006, sp. zn. [29 Odo 208/2003](#), uveřejněné pod číslem 95/2006 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 95/2006“), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2014, sp. zn. [29 Cdo 1471/2012](#), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2014, sp. zn. [29 Cdo 2735/2012](#), uveřejněný pod číslem 103/2014 Sb. rozh. obč., nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2019, sp. zn. [29 Cdo 4409/2017](#).

54. Návrh (další návrh) na prohlášení konkursu na majetek dlužníka podaný věřitelem pak nenahrazuje přihlášku pohledávky takového věřitele ve smyslu § 20 a násl. ZKV. Srov. [R 52/1998](#), bod XVIII., str. 183-185 (359-361), a bod XXXI., str. 200-203 (376-379), nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. [29 Cdo 3785/2007](#), uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 6, ročník 2010, pod číslem 89.

55. Platí rovněž, že pohledávku lze účinně přihlásit do konkursu, jen trvají-li účinky jeho prohlášení. Nejsou-li (totiž) po prohlášení konkursu na majetek dlužníka brány v potaz ani přihlášky těch věřitelů, které zákon o konkursu a vyrovnání v době před prohlášením konkursu (za trvání ochranné lhůty) k „přihlášení k řízení“ (§ 5b odst. 4 ZKV) výslovně vybízí, pak lze stěží – přes dikci § 20 odst. 1 věty první ZKV (v rozhodném znění) – přiznat takové účinky přihlášce, s jejímž podáním v době před prohlášením konkursu zákon o konkursu a vyrovnání nepočítá. Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2001, sp. zn. [29 Cdo 1201/99](#), uveřejněné v časopise Soudní judikatura, číslo 2, ročník 2002, pod číslem 42, a rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. [29 Cdo 3785/2007](#). Přihláška pohledávky do konkursu podaná věřitelem před prohlášením konkursu na majetek dlužníka tedy nemá žádné právní účinky (ani ty, o nichž hovoří ustanovení § 20 odst. 8 ZKV). Srov. opět rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. [29 Cdo 3785/2007](#) a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. [29 Cdo 2012/2010](#), uveřejněný pod číslem 132/2012 Sb. rozh. obč. Z výše řečeného též plyne, že účastenství

věřitele, který pohledávku přihlásil, v konkursním řízení (ve smyslu § 7 ZKV) nezakládá ani přihláška pohledávky do konkursu podaná v době po zániku účinků prohlášení konkursu. Srov. k tomu opět usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. [29 Cdo 1201/99](#), v němž byl uvedený závěr formulován (právě) pro situaci, kdy věřitel přihlásil pohledávku do konkursu (až) poté, co v souladu s ustanovením § 44 odst. 5 ZKV nastaly účinky usnesení konkursního soudu o zrušení konkursu podle § 44 odst. 1 písm. a/ ZKV.

56. Jestliže věřitel přihlásil pohledávku z obchodního závazkového vztahu (jež mu předtím nebyla přiznána pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu, zpravidla soudu) v promlčecí době do konkursu (vedeného na majetek úpadce podle zákona o konkursu a vyrovnání) a ke dni, kdy nastaly účinky zrušení konkursu (§ 44 odst. 5 ZKV), nemá k dispozici pro tu část pohledávky, která nebyla uspokojena v průběhu konkursu, ani exekuční titul představovaný seznamem přihlášek (§ 45 odst. 2 ZKV), pak ke dni, kdy nastaly účinky zrušení konkursu, v souladu s ustanovením § 405 odst. 1 obch. zák. platí, že ohledně v konkursu neuspokojené části pohledávky nepřestala běžet promlčecí doba ani za trvání účinků konkursu.

57. Pokračuje-li konkursní řízení poté, co nastaly účinky zrušení konkursu, nadále ve své první (přípravné) fázi [která začíná podáním návrhu na prohlášení konkursu a končí prohlášením konkursu (k členění konkursního řízení na jednotlivé fáze srov. např. důvody [R 27/2005](#) nebo důvody [R 95/2006](#))], zabrání věřitel promlčení neuspokojeného zbytku pohledávky z obchodního závazkového vztahu jen tehdy, jestliže ve zbytku promlčecí doby, jenž není kratší jednoho roku (zbytku té promlčecí doby, která neuplynula ke dni, kdy nastaly účinky zrušení konkursu, ač ve smyslu ustanovení § 405 odst. 1 obch. zák. platí, že v průběhu konkursu nepřestala běžet), případně (ve smyslu § 405 odst. 2 obch. zák.) ve lhůtě jednoho roku (jestliže vzhledem k ustanovení § 405 odst. 1 obch. zák. ke dni, kdy nastaly účinky zrušení konkursu, již uplynula celá promlčecí doba, nebo do jejího skončení zbývá méně než rok), učiní (znovu) jakýkoli právní úkon, který se považuje podle předpisu upravujícího soudní řízení za jeho zahájení nebo za uplatnění práva v již zahájeném řízení (§ 402 obch. zák.). Takovým úkonem však v přípravné fázi konkursního řízení (před prohlášením konkursu na majetek dlužníka) není (nemůže být) a promlčecí dobu (nadále nebo znovu) nestaví přihláška pohledávky bez zřetele k tomu, zda jde o pohledávku, kterou věřitel přihlásil do konkursu předtím, než nastaly účinky zrušení konkursu, nebo o pohledávku, kterou věřitel přihlásil do stále probíhajícího konkursní řízení znovu (ale předčasně) před opětovným prohlášením konkursu na majetek dlužníka (srov. argumentaci v odstavcích 53. až 55. výše).

58. V poměrech této věci odvolací soud vyšel při formulaci svých právních závěrů ze skutkového závěru (dovoláním nezpochybněného), že u pohledávek navrhuje věřitel b/ začala plynout promlčecí doba:

[1] u pohledávky z úvěrové smlouvy 28. 11. 2001 (srov. odstavec 8. výše), a

[2] u směnečné pohledávky od 30. 1. 2012 (datum splatnosti směnky) [srov. odstavec 35. výše].

59. Současně napadené rozhodnutí vychází ve skutkové rovině z toho, že navrhuje věřitel b/ pojí stavení běhu promlčecích dob u obou pohledávek pouze s jejich přihlášením do konkursu, a to:

[1] u pohledávky z úvěrové smlouvy 15. 6. 2002 (v době účinků prvního konkursu), 22. 3. 2012 (v době účinků druhého konkursu) a 12. 7. 2017 (v době účinků třetího konkursu) [srov. odstavec 34. výše],

[2] u směnečné pohledávky 22. 3. 2012 (v době účinků druhého konkursu) a 12. 7. 2017 (v době účinků třetího konkursu) [srov. odstavec 35. výše].

60. Se zřetelem k výše podanému výkladu lze mít argumentaci odvolacího soudu na téma (ne)možnosti aplikace ustanovení § 405 obch. zák. za nesprávnou. Zejména ve vazbě na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. [29 Odo 1453/2005](#) je zjevné, že neexistuje žádný rozumný důvod, pro který by tam formulovaný závěr (o tom, že byl-li konkurs zrušen po splnění rozvrhového usnesení, řídí se promlčení v konkursu zjištěné pohledávky z obchodního závazkového vztahu ustanovením § 405 obch. zák.) neměl platit i při zrušení konkursu z důvodu, o který šlo v této věci. V kontextu výše shrnutých skutkových závěrů totiž platí, že odvolací soud měl pro účely posouzení dlužníkem vznesené námitky promlčení pohledávek navrhujícího věřitele b/ ke dni čtvrtého prohlášení konkursu na majetek dlužníka (2. 4. 2020) vyjít z toho, že:

[1] Dnem, kdy nabylo právní moci usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 10. 2010, tedy 12. 2. 2011, se u neuspokojené části pohledávky navrhujícího věřitele b/ z úvěrové smlouvy prosadil ve smyslu ustanovení § 405 odst. 1 obch. zák. ten účinek, že promlčecí doba nepřestala běžet od 28. 11. 2001.

[2] Dnem, kdy nabylo právní moci usnesení konkursního soudu ze dne 19. 5. 2016, tedy 21. června 2018, se u neuspokojené části navrhujícího věřitele b/ z úvěrové smlouvy (opět) prosadil ve smyslu ustanovení § 405 odst. 1 obch. zák. ten účinek, že promlčecí doba nepřestala běžet od 28. 11. 2001.

61. Ostatně, kdyby tomu mělo být jinak (kdyby účinky stavení běhu promlčecí doby nepominuly ke dni, kdy nastaly účinky zrušení konkursu), pak by logicky nemělo žádného smyslu pohledávku z úvěrové smlouvy do konkursní řízení znovu přihlašovat (což dovolatel učinil v době účinků druhého konkursu 22. 3. 2012 a v době účinků třetího konkursu 12. 7. 2017).

62. Ve vztahu ke směnečné pohledávce nicméně úvahy o aplikaci § 405 obch. zák. žádné místo nemají. Nejvyšší soud totiž již v důvodech usnesení ze dne 2. 12. 2010, sp. zn. [20 Cdo 436/2009](#), uveřejněného pod číslem 103/2011 Sb. rozh. obč., vysvětlil, že s ohledem na charakter směnečného závazku (bez ohledu na povahu účastníků směnečného závazkového vztahu nebo na povahu kauzální pohledávky) se otázky promlčení neupravené zákonem č. 191/1950 Sb., zákonem směnečným a šekovým (ve znění pozdějších předpisů), posuzují podle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku. Týž závěr formuloval Nejvyšší soud v důvodech rozsudku ze dne 27. 4. 2016, sp. zn. [29 Cdo 2678/2015](#), uveřejněného pod číslem 93/2017 Sb. rozh. obč.

63. Napadené rozhodnutí však neobstojí ani při posouzení běhu promlčecí doby u směnečné pohledávky podle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku. Ve shodě s tím, co Nejvyšší soud uvedl k výkladu ustanovení § 112 obč. zák. v odstavcích 47. až 48. výše, totiž platí, že přihlásil-li věřitel pohledávku z občanskoprávního závazkového vztahu v promlčecí době do konkursu, a ke dni, kdy nastaly účinky zrušení konkursu (§ 44 odst. 5 ZKV), nemá k dispozici pro tu část pohledávky, která nebyla uspokojena v průběhu konkursu, ani exekuční titul představovaný seznamem přihlášek, pak následek spočívající v tom, že ohledně v konkursu neuspokojené části pohledávky nepřestala běžet promlčecí doba ani za trvání účinků konkursu, odvrátí jen tím, že v přiměřené lhůtě počítané ode dne, kdy nastaly účinky zrušení konkursu, podá žalobu nebo jiný návrh na zahájení řízení u soudu nebo jiného k tomu příslušného orgánu (a v řízení zahájeném podáním přihlášky tak řádně pokračuje). Potud jde o situaci řešitelnou při výkladu § 112 obč. zák. obdobně jako v případech, kdy je věřitel (poškozený) s pohledávkou uplatněnou v promlčecí době řádně v trestním řízení soudem v adhezním řízení posléze odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních (srov. opět odstavec 48. výše).

64. O směnečné pohledávce navrhujícího věřitele b/ vzešlé ze zajišťovací směnky vlastní platí, že ve shodě s ustanoveními článku I. § 70 odst. 1 a § 77 odst. 1 zákona č. 191/1950 Sb. (ve znění, jež od vystavení zajišťovací směnky, tj. od 3. 5. 1999, nedoznalo změn) je promlčecí doba pro výstavce

směnky vlastní tříletá (srov. shodně např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 5. 2003, sp. zn. [29 Odo 430/2002](#), uveřejněný v časopise Soudní judikatura, číslo 6, ročník 2003, pod číslem 103). Jestliže navrhuje věřitel b/ přihlásil směnečnou pohledávku splatnou 30. 1. 2012 do konkursu vedeného na majetek dlužníka (22. 3. 2012 a 12. 7. 2017), avšak po dni, kdy nabylo právní moci usnesení konkursního soudu ze dne 19. 5. 2016, tedy 21. 6. 2018, v řízení zahájeném podáním přihlášky směnečné pohledávky (pro kterou nezískal za trvání účinků konkursu ani exekuční titul představovaný seznamem přihlášek) řádně nepokračoval až do dne posledního prohlášení konkursu na majetek dlužníka (2. 4. 2020), pak i ohledně této (z pohledu promlčení občanskoprávní) pohledávky nastal následek spočívající v tom, že ohledně v konkursu neuspokojené části pohledávky nepřestala běžet promlčecí doba ani za trvání účinků konkursu.

65. Napadené rozhodnutí je tedy ve výkladu ustanovení § 20 odst. 8 ZKV, ustanovení § 402 a § 405 obch. zák. a § 112 obč. zák. nesprávné a dovolání potud důvodné.

c/ K výkladu ustanovení § 408 obch. zák.

66. Pro odpověď na otázku, jež se váže k výkladu ustanovení § 408 obch. zák., je rozhodné následující ustanovení obchodního zákoníku:

Obecné omezení promlčecí doby

§ 408 (obch. zák.)

(1) Bez ohledu na jiná ustanovení tohoto zákona skončí promlčecí doba nejpozději po uplynutí 10 let ode dne, kdy počala poprvé běžet. Námitku promlčení však nelze uplatnit v soudním nebo rozhodčím řízení, jež bylo zahájeno před uplynutím této lhůty.

(2) Bylo-li právo pravomocně přiznáno v soudním nebo rozhodčím řízení později než tři měsíce před uplynutím promlčecí doby nebo po jejím uplynutí, lze rozhodnutí soudně vykonat, jestliže řízení o jeho výkonu bylo zahájeno do tří měsíců ode dne, kdy mohlo být zahájeno.

67. Ve výše uvedené podobě, pro věc rozhodné, platilo citované ustanovení od uzavření úvěrové smlouvy (3. 5. 1999) do 31. 8. 2012. S účinností od 1. 9. 2012 pak byla v § 408 odst. 1 obch. zák. za větu první vložena (novelou provedenou zákonem č. 202/2012 Sb.) věta „Do lhůty podle věty první se nezapočítává doba, po kterou se vede mediace podle zákona o mediaci.“. Ve znění tohoto doplnění (jež ale nemá žádný vliv na dále formulované závěry) pak ustanovení § 408 obch. zák. platilo až do 1. 1. 2014, kdy byl obchodní zákoník zrušen zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem.

68. Pro výklad ustanovení § 408 obch. zák. jsou zásadní závěry obsažené v [R 21/2014](#). Tam Nejvyšší soud vysvětlil, že ustanovení § 408 odst. 1 obch. zák. upravuje maximální délku promlčecí doby (deset let ode dne, kdy počala poprvé běžet), aniž by s tím, že před jejím uplynutím byla pohledávka uplatněna v soudním nebo rozhodčím řízení, spojovalo jakékoliv následky pro její běh. Pro případ, že řízení ohledně takové pohledávky bylo zahájeno před uplynutím této doby, „zakazuje“ v tomto řízení uplatnit námitku promlčení. Tamtéž Nejvyšší soud ozřejmil, že závěry, jež přijal v rozsudku sp. zn. [29 Odo 1453/2005](#) (rozebíraném výše při výkladu § 405 obch. zák.), se pojí (právě jen) s během jiných dob, než je objektivní desetiletá promlčecí doba uvedená v § 408 obch. zák. V témže duchu vyznívají závěry literatury; srov. např. Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. 6. vydání. Praha, C. H. Beck, 2001, str. 1229, nebo Pokorná, J., Kovařík, Z., Čáp, Z. a kol.: Obchodní zákoník Komentář. II. díl. Praha, Wolters Kluwer ČR, a. s., 2009, str. 408-409. Jinak řečeno, bez zřetele k tomu, zda běh obecné (ve smyslu ustanovení § 397 obch. zák. zásadně čtyřleté) promlčecí doby stavěl úkon učiněný v souladu s ustanovením § 402 obch. zák., nebo zda (případně) došlo k prodloužení této promlčecí doby písemným prohlášením dlužníka (§ 401 obch. zák.), anebo zda tato

promlčecí doba začala znovu běžet od písemného uznání závazku dlužníkem (§ 407 obch. zák.), na běh maximální délky promlčecí doby podle ustanovení § 408 obch. zák. tyto skutečnosti nemají žádného vlivu.

69. V intencích výše řečeného tedy o pohledávce navrhujícího věřitele b/ z úvěrové smlouvy (bez dalšího) platí, že ode dne, kdy pominuly účinky konkursu prohlášeného na majetek dlužníka 28. 6. 2002, tedy ode dne 12. 2. 2011, kdy nabylo právní moci usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 10. 2010 (srov. odstavec 30. výše), do 22. 3. 2012, kdy navrhující věřitel b/ tuto pohledávku opět přihlásil do konkursu prohlášeného (podruhé) usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 2. 2012 (srov. odstavce 31. a 34. výše), již konkursní řízení ve své přípravné fázi nebylo soudním řízením, jež by dlužníku ve smyslu ustanovení § 408 odst. 1 poslední věty obch. zák. bránilo v uplatnění námitky promlčení. Desetiletá promlčecí doba dle § 408 obch. zák. tedy u pohledávky z úvěrové smlouvy marně uplynula v pondělí 28. 11. 2011.

70. Nejvyšší soud nepřehlédl, že závěry opírající se o autonomní běh „maximální“ promlčecí doby dle § 408 obch. zák. mohou za určitých okolností vést k tomu, že tato promlčecí doba uplyne i v průběhu řízení, které typově není určeno, nebo není vždy určeno, k vydání meritorního rozhodnutí o pohledávce, kterou v něm věřitel vůči dlužníku uplatnil zákonem předepsaným způsobem. Jedním z těchto řízení je právě konkursní řízení, druhým pak adhezní řízení vedené v rámci trestního řízení.

71. Jestliže věřitel přihlásil pohledávku z obchodního závazkového vztahu (jež mu předtím nebyla přiznána pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu, zpravidla soudu) v promlčecí době do konkursu (vedeného na majetek úpadce podle zákona o konkursu a vyrovnání) a ke dni, kdy nastaly účinky zrušení konkursu (§ 44 odst. 5 ZKV), nemá k dispozici pro tu část pohledávky, která nebyla uspokojena v průběhu konkursu a ohledně které již v průběhu konkursu uplynula (nejzazší) desetiletá promlčecí doba podle § 408 obch. zák., ani exekuční titul představovaný seznamem přihlášek (§ 45 odst. 2 ZKV), pak ke dni, kdy nastanou účinky zrušení konkursu, již neprobíhá řízení, jež by dlužníku ve smyslu ustanovení § 408 odst. 1 poslední věty obch. zák. bránilo v uplatnění námitky promlčení.

72. Obdobně platí, že uplatnil-li věřitel (coby poškozený) v trestním řízení v souladu s ustanovením § 43 a násl. zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestního řádu), ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „tr. ř.“), nárok na náhradu škody, nebo nárok na náhradu nemajetkové újmy, anebo nárok na vydání bezdůvodného obohacení vzešlý z obchodního závazkového vztahu (k rozdílnému chápání „škody způsobené trestným činem“ ve vazbě na možné občanskoprávní nároky nebo obchodněprávní nároky uplatňované v občanském soudním řízení srov. např. již rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 8. 12. 2010, sp. zn. [31 Cdo 3620/2010](#), uveřejněný pod číslem 70/2011 Sb. rozh. obč.), může být v adhezním řízení s takovým nárokem následně odkázán (v souladu s ustanovením § 229 tr. ř.) na řízení ve věcech občanskoprávních (popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem) až poté, co v průběhu trestního řízení uplynula (nejzazší) desetiletá promlčecí doba podle § 408 obch. zák.

73. Jestliže (tedy) řízení, v němž podle ustanovení § 408 odst. 1 obch. zák. nelze uplatnit námitku promlčení, podle pravidelného chodu věcí (nezávisle na úkonech věřitele) skončí, aniž si v něm věřitel mohl pořídit pro právo (pohledávku) řádně uplatněné vůči dlužníku exekuční titul (srov. opět § 44 ZKV nebo § 229 odst. 3 tr. ř.), pak (podle Nejvyššího soudu) platí, že řízení o takovém právu (pohledávce), zahájené věřitelem u soudu nebo jiného příslušného orgánu v přiměřené lhůtě po skončení původního řízení, se pokládá (musí být pokládáno) za pokračování původního řízení; v jeho průběhu tak rovněž nelze účinně uplatnit námitku promlčení. K tomu budiž uvedeno, že lze-li zahájení občanského soudního řízení v přiměřené lhůtě počítané od skončení adhezního řízení, v němž byl poškozený odkázán se svým nárokem na řízení ve věcech občanskoprávních, pokládat za řádné „pokračování“ původního řízení o občanskoprávní pohledávce (srov. výklad podaný v odstavci

48. výše), pak je důvod pokládat zahájení občanského soudního řízení v přiměřené lhůtě počítané od skončení adhezního řízení, v němž byl poškozený odkázán se svým nárokem na řízení ve věcech občanskoprávních, za řádné „pokračování“ původního řízení o pohledávce vzešlé z obchodního závazkového vztahu i při výkladu § 408 obch. zák. V poměrech konkursního řízení, v němž došlo ke zrušení konkursu po uplynutí desetileté promlčecí doby dle § 408 obch. zák., jde (ve vztahu k občanskému soudnímu řízení zahájenému v přiměřené lhůtě počítané ode dne, kdy nastaly účinky zrušení konkursu) o situaci plně srovnatelnou s tou, jež je navázána na adhezní řízení probíhající v rámci trestního řízení. K vymezení „přiměřené lhůty“ zbývá dodat, že má-li věřitel ve smyslu § 408 odst. 2 obch. zák. k dispozici lhůtu tří měsíců pro realizaci (soudní výkon, respektive exekuci) pravomocného rozhodnutí vydaného v řízení, v jehož průběhu uplynula promlčecí doba dle § 408 obch. zák., pak „přiměřenou lhůtou“ k pokračování řízení, v němž pravomocné rozhodnutí o pohledávce nemohlo být vydáno, rovněž není lhůta přesahující tři měsíce.

74. Jiný výklad (než ten, že při dodržení přiměřené lhůty jde o řádné „pokračování“ původního řízení) by absurdně zbavoval věřitele práva domoci se uspokojení pohledávky zákonem předepsaným postupem bez zřetele k tomu, že do té doby učinil pro uplatnění své pohledávky u soudu vše, co mu zákon předepisoval [uplatnil svůj nárok řádně v trestním řízení, nebo (za trvání účinků prohlášení konkursu na majetek úpadce) uplatnil svůj nárok řádně přihláškou pohledávky v konkursním řízení].

75. Z výše uvedeného plyne, že právní posouzení věci odvolacím soudem neobstojí ani ve výkladu ustanovení § 408 obch. zák. [jenž byl neúplný již proto, že odvolací soud v jeho rámci na jedné straně zdůrazňoval nemožnost věřitele uplatnit pohledávku u (jiného) soudu do zániku účinků konkursu, leč k nečinnosti věřitele po zániku účinků konkursu se nevyjádřil].

76. Lze shrnout, že dovolání dlužníka je důvodné ve vztahu k otázkám týkajícím se výkladu ustanovení § 405 a § 408 obch. zák.

77. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 a 3 o. s. ř.).

78. K námitce navrhuje věřitele b/, že dlužník je v úpadku i bez zohlednění jeho pohledávky, Nejvyšší soud připomíná, že zákon o konkursu a vyrovnání neobsahuje úpravu obdobnou té, kterou (práve v reakci na nedostatky předchozí úpravy) obsahuje ustanovení § 141 odst. 2 insolvenčního zákona [srov. k tomu zvláštní část důvodové zprávy (K § 136 až 147) k vládnímu návrhu insolvenčního zákona (vládní návrh insolvenčního zákona projednávala Poslanecká Sněmovna Parlamentu České republiky ve svém 4. volebním období 2002-2006 jako tisk č. 1120)]. Platí proto, že neosvědčí-li své pohledávky (lhostejno proč) navrhuje věřitel (navrhující věřitelé), je to důvod ke změně usnesení o prohlášení konkursu (tak, že se návrh na prohlášení konkursu zamítá) v odvolacím řízení bez zřetele k tomu, že úpadek dlužníka osvědčují pohledávky těch věřitelů, kteří návrh (další návrh) na prohlášení konkursu na majetek dlužníka nepodali (čímž se zpravidla sami vystavili riziku újmy způsobené tím, že vedení sporu o úpadek dlužníka ponechali na jiném věřiteli). To plyne i z toho, že v první (přípravné) fázi konkursního řízení (v době od podání návrhu na prohlášení konkursu na majetek dlužníka, do právní moci usnesení o tomto návrhu) jsou účastníky konkursního řízení pouze dlužník a věřitelé (případně jiné osoby) kteří podali návrh (další návrh); srov. opět [R 52/1998](#), bod XVIII., str. 183-184 (359-360).

79. V další fázi řízení se odvolací soud vypořádá též s námitkou navrhuje věřitele b/, že uplatnění námitky promlčení dlužníkem je v rozporu s dobrými mravy (v situaci, kdy odvolací soud své předchozí rozhodnutí založil na závěru, že k promlčení nedošlo, nebyl pro řešení této výhrady prostor ani v dovolacím řízení).